

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/12/2021
Identifikačné číslo spisu:	1213229575
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1213229575.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: DANAE VISION s.r.o., so sídlom Dolné Rudiny 29, 010 01 Žilina, IČO: 50 656 015, zast. Lexpert s.r.o., so sídlom Horná 15, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 45 976 856, proti žalovanému: B. M., nar. X. G. XXXX, bytom M. XXX, zast. JUDr. Ľuboš Jurčo, advokát, so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, o zaplatenie 3.624,78 eur s prisl., vedenom na Okresnom súde Bratislava II, sp. zn. 23Cb/9/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. júna 2019, č.k. 1Cob/98/2018-230, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. júna 2019, č. k. 1Cob/98/2018-230 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 23Cb/9/2014-128 zo dňa 29. mája 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 23Cb/9/2014-128 zo dňa 29. mája 2017 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania.
2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie istiny vo výške 3.624,78 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. apríla 2011 do zaplatenia a náhrady trov konania. Nárok odôvodnil ako právo na zaplatenie ceny za tovar, ktorý si žalovaný objednal. Žalobca na pojednávaní dňa 17.3.2015 zoberal návrh v časti istiny 1.500,- eur spolu s príslušenstvom späť z dôvodu vykonanej čiastočnej úhrady.
3. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania a zo zhodných tvrdení sporových strán zistil, že

žalobca dodal prístroj SLM-600 - Fokometer spoločnosti ABSOLUT - OPTIK, s.r.o. Spornou skutočnosťou podľa súdu prvej inštancie ostala otázka, či záväzok spoločnosti ABSOLUT - OPTIK, s.r.o. prevzal na seba žalovaný.

Konštatoval, že základným predpokladom inštitútu prevzatia dlhu je existencia právneho vzťahu medzi veriteľom a pôvodným dlžníkom. Uviedol, že nezáleží, či tento pôvodný záväzkový vzťah vznikol zmluvne alebo na podklade iných právnych skutočností. V danom prípade písomná dohoda v zmysle ustanovenia § 531, resp. § 533 Občianskeho zákonníka medzi spoločnosťou ABSOLUT - OPTIK, s.r.o. a žalovaným, na základe ktorej by žalovaný prevzal, resp. pristúpil k zväzku spoločnosti ABSOLUT - OPTIK, s.r.o., v zákonom predpísanej písomnej forme uzavretá nebola. Keďže takáto dohoda uzavretá nebola, nedošlo ani k platnému prevzatiu dlhu žalovaným a povinnosti uhradiť žalobcovi požadovanú sumu, nakoľko táto povinnosť svedčí spoločnosti ABSOLUT - OPTIK, s.r.o.

4. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1Cob/98/2018-230 zo dňa 13. júna 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a druhým výrokom žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

5. Uviedol, že v konaní nebol preukázaný vznik záväzkového vzťahu založeného (ani ústnou) kúpnu zmluvou alebo inou zmluvou uzavretou medzi žalobcom a žalovaným, nakoľko z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že prístroj si objednala spoločnosť ABSOLUT - OPTIK, s.r.o., a tejto bol aj skutočne dodaný.

6. Odvolací súd mal za to, že faktické dobropisovanie faktúry vystavenej spoločnosti ABSOLUT - OPTIK s.r.o. a vystavenie novej faktúry žalovanému neosvedčuje vznik záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným titulom ústnej kúpnej zmluvy, keďže tu absentuje náležitosť kúpnej zmluvy, a to dodanie tovaru kupujúcemu, ktoré podmieňuje zaplatenie kúpnej ceny kupujúcim, ak zo zmluvy nevyplýva niečo iné (§ 450 ods. 1 ObZ). Zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že povinnosť zaplatiť žalobcovi kúpnu cenu za dodaný prístroj svedčí spoločnosti ABSOLUT - OPTIK, s.r.o.

7. S názorom odvolateľa, že žalovaný uznal záväzok v rámci inventarizácie pohľadávok ku dňu 31. decembra 2012 ako aj vykonaním čiastočnej úhrady vo výške 1.500,- eur, sa odvolací súd nestotožnil. Konštatoval, že odsúhlasenie zostatkov vypracované podľa zákona o účtovníctve, nie je uznaním záväzku, pretože z neho vyplýva iba bezvýhradné uznanie predmetného záväzku ako nesporného, ale z neho nevyplýva jednoznačný prejav záväzok uznať s účinkami ustanovenia § 323 Obchodného zákonníka.

Rovnako sa nestotožnil s názorom odvolateľa, že čiastočným plnením došlo zo strany žalovaného k uznaniu zvyšku dlhu v zmysle ustanovenia § 407 ods. 3 ObZ z dôvodu, že základným predpokladom pre uznanie dlhu je okrem samotného uznávacieho prejavu hlavne existencia platného záväzku dlžníka, ktorý dlžník môže voči veriteľovi uznať. Uviedol, že bez toho, aby záväzok reálne vznikol nemožno konkludentným konaním v dôsledku čiastočného plnenia odvodzovať uznanie záväzku.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca včas dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ust. § 420 písm. f/ CSP, naplnenie tohto dovolacieho dôvodu videl v pochybeniach súdu prvej inštancie, ktoré neboli opravené ani odvolacím súdom, a teda proces ako celok bol tak nespravodlivý. Najvyšší súd Slovenskej republiky

(ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č.k. 3Obdo/112/2019-304 zo dňa 23.3.2020, v znení opravného uznesenia č.k. 3Obdo/112/2019-324 zo dňa 25.11.2020, dovolanie žalobcu odmietol podľa ust. § 447 písm. c/ CSP. V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že dovolacie námietky uvedené žalobcom, týkajúce sa nevykonania navrhnutých dôkazov, ako aj ním namietaného nedostatočného dokazovania, nepredstavujú spôsobilý spôsob vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 431 CSP, a z tohto dôvodu nemôžu predstavovať vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Žalobcom uvádzané námietky sa podľa dovolacieho súdu týkali hmotnoprávneho posúdenia dôvodnosti nároku a nie porušenia procesného postupu súdmi. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že žalobcom vymedzený dovolací dôvod nemôže predstavovať vadu zmätočnosti a nejde ani o taký

nesprávny procesný postup súdu, ktorý žalobcovi znemožnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

9. Proti rozhodnutiu dovolacieho súdu podal žalobca ústavnú sťažnosť, na základe ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd“) nálezom zo dňa 15.12.2020 č. k. II. ÚS 385/2020-53 (ďalej len „nález“) predmetné rozhodnutie dovolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd vo svojom náleze konštatoval, že vzhľadom na dovolacie námietky nie je možné súhlasiť s hodnotením najvyššieho súdu, podľa ktorého „... námietky sa týkajú hmotnoprávneho posúdenia dôvodnosti nároku a nie porušenia procesného postupu súdmi.“ Uviedol, že najvyšší súd v bode 19 odôvodnenia napadnutého uznesenia vymedzil základnú otázku pre posúdenie dôvodnosti dovolania, a teda „či odvolací súd tým, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca nepreukázal, že záväzok z ktorého zaplatenie požaduje, vznikol.“ Následne však najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd v súlade s právnym predpisom odôvodnil, prečo sa nestotožnil s názorom, že „čiasťočným plnením došlo k uznaniu záväzku“. Ani v ďalších častiach odôvodnenia napadnutého uznesenia na otázku vymedzenú v bode 19 napadnutého uznesenia najvyšší súd podľa ústavného súdu nedal sťažovateľke odpoveď.

10. Ohľadom námietky sťažovateľky týkajúcej sa porušenia § 182 CSP, ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd bez bližšieho odôvodnenia vyhodnotil túto námietku v zhode s krajským súdom, teda v inom smere, v akom ju sťažovateľka uplatnila, a aj na tom podklade dovolanie ako neprípustné odmietol. Sťažovateľka tvrdila, že postup okresného súdu, ktorý na pojednávaní najprv ukončil uznesením dokazovanie a až následne pristúpil k prednesu záverečných rečí, bol v rozpore s § 182 CSP, čo podľa jej názoru malo mať za následok porušenie jej práv. V reakcii na túto dovoláciu argumentáciu najvyšší súd uviedol, že „Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C. s. p.) a nie sporových strán. Ak teda súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy... nezakladá to vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p....“

11. Ústavný súd k tejto sťažnostnej argumentácii akcentoval, že zmysel ust. § 182 CSP spočíva v tom, že podľa § 154 CSP upravujúceho zákonnú koncentráciu konania, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Zákonná koncentrácia konania predstavuje objektívnu časovú hranicu na uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie. Napadnuté uznesenie podľa ústavného súdu nespĺňa atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia súdu, keďže najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s podstatnými argumentmi sťažovateľky, ktoré uvádzala v dovolaní. Z uvedených dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu porušuje základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu i jej právo na spravodlivé súdne konanie, na základe čoho zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bola vec opätovne predložená na rozhodnutie o dovolaní, viazaný závermi vyslovenými v náleze ústavného súdu, vec opätovne prejednal a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 CSP, strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

14. Podľa ust. § 182 CSP, ak súd pojednávanie neodročí, pred jeho skončením vyzve strany, aby zhrnuli

svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

Ak po vyjadrení strán súd nepovažuje za potrebné vykonať ďalšie dôkazy, uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

15. Postup súdu prvej inštancie je na pojednávaní z hľadiska procesnej aktivity sporových strán zavŕšený prednesením záverečných rečí. Toto právo majú strany sporu ako i právni zástupcovia. Je povinnosťou súdu vyzvať prítomné sporové strany (ich právnych zástupcov) na prednesenie záverečnej reči. Obsahom záverečnej reči je stručné a vecné zhrnutie rozhodujúcich skutkových tvrdení, vyjadrenie k priebehu a výsledkom dokazovania a k právnej stránke veci. Upretie, resp. odňatie práva sporovej strany predniesť pred skončením dokazovania záverečnú reč predstavuje zásadný zásah do jej základného práva na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a do princípu rovnosti strán v zmysle čl. 6 ods. 1 CSP. Pokiaľ došlo takýmto procesným postupom súdu k excesu v rozpore so zákonom, zakladá táto vada dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

16. Z obsahu spisu a zo zápisnice zo dňa 31.5.2017 dovolací súd zistil, že na pojednávaní sa vyjadrili právny zástupca žalobcu a právny zástupca žalovaného. Následne súd prvej inštancie uznesením vyhlásil, že dokazovanie výsluchom svedkov nevykoná a následne ďalším uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené. Ďalej oboznámil prítomných s obsahom listinných dôkazov, pričom obe sporové strany nemali námietky voči obsahu listinných dôkazov a pristúpil k záverečným rečiam, po ktorých následne vyhlásil rozsudok. Z obsahu zápisnice vyplýva, že súd prvej inštancie v rozpore s ust. § 182 CSP skončil dokazovanie ešte pred tým, ako dal sporovým stranám priestor na prednesenie záverečných rečí.

17. Z ust. § 182 CSP vyplýva jednak procesná povinnosť súdu vyzvať sporové strany na zhrnutie ich návrhov a vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, jednak tomu zodpovedajúce procesné oprávnenie strán na „záverečnú reč“. V nej môžu sporové strany (ich zástupcovia) zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môžu tak k skutkovej ako aj právnej stránke veci. Takéto zhrnutie a vyjadrenie nemusí predniesť osobne strana sporu, môže ho predniesť jej zástupca.

18. Preto pokiaľ preto súd uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a až následne pristúpil k záverečným rečiam, týmto nesprávnym postupom zaťažil súd prvej inštancie konanie vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie v spore.

Na rozhodnutie, ktoré je výsledkom tohto nesprávneho postupu súdu, je potrebné hľadiť ako na rozporné so zásadami spravodlivého procesu, právnej istoty a predvídateľnosti práva, a už len z tohto dôvodu je nutné pristúpiť k jeho kasácii.

19. Na základe toho dospel dovolací súd k záveru, že v konaní došlo k tzv. vade zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), nakoľko súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil sporovej strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zistenie takejto vady v procesnom postupe súdov, ktorý predchádzal vydaniu dovolaním napadnutého rozhodnutia, zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť.

20. Vyššie uvedené vedie najvyšší súd k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po rozhodnutí ústavného súdu, pre dosiahnutie zmyslu a podstaty nálezu, prichádza v dovolacom konaní do úvahy ako dôsledok zistenej vady (zmätočnosti) procesného postupu len zrušenie oboch rozhodnutí súdov nižšej inštancie. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a keďže dôvody, pre ktoré bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozhodnutie súdu prvej inštancie a nápravu nemožno dosiahnuť len zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453

ods. 3 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.